

BESLUT

2018-10-15

Dnr: 18/00769

SAKEN

Sportnytt, SVT2, 2018-03-01, inslag med en fotbollsspelare; fråga om otillbörligt gynnande

BESLUT

Inslaget fälls. Det strider mot bestämmelsen om otillbörligt gynnande av kommersiella intressen.

AVGIFT

Nämnden beslutar att ansöka hos förvaltningsrätten om att SVT ska betala en särskild avgift.

INSLAGET

Inslaget handlade om att fotbollsspelaren Zlatan Ibrahimovic sagt sig vara redo för en comeback och i det så kallade löpet sades bland annat följande.

Zlatan i Sverige. Pratar framtid och landslaget.

Inslaget påannonserades sedan enligt följande.

Men nu till Zlatan Ibrahimovic, det har länge varit tyst kring Zlatan, i kväll berättade han att han närmar sig en comeback.

Därefter intervjuades Zlatan Ibrahimovic framför en svart vägg som till stora delar var täckt med logotyper med texten ”Padel Zenter” och en rund symbol. Han berättade bland annat om sin träning och om sin framtida karriär inom fotbollen. Sedan sades följande.

Zlatan Ibrahimovic bröt påpassligt nog tystnaden när han invigde sin rackethall. Först en uppvisningsmatch med inbjudna stjärnor som Foppa, Henke Larsson och Paul Pogba. Sedan fick han svara på frågor om framtiden.

Samtidigt visades bilder inifrån rackethallen. Bland annat visades hur Zlatan Ibrahimovic, iklädd en tröja med texten "Padel Zenter" och den runda symbolen, klippte ett band och personer som spelade paddel.

Zlatan Ibrahimovic intervjuades därefter återigen om sin fotbollskarriär och framtid inom fotbollen framför den vägg som synts tidigare under inslaget. I inslaget syntes texten "Padel Zenter" och den runda symbolen på bland annat kläder och glasväggar när fler bilder visades av personer som spelade paddel.

ANMÄLAN

Anmälaren anser att det uppkom ett otillbörligt kommersiellt gynnande i inslaget. Enligt anmälaren skedde detta genom att SVT framhävde invigningen av Zlatan Ibrahimovics nya hall och särskilt då han intervjuades ståendes framför logotypen för den nya hallen.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

SVT anser att inslaget överensstämmer med bestämmelsen om otillbörligt gynnande och anför sammanfattningsvis följande.

Det aktuella inslaget, och intervjun, handlade inte om invigningen av en ny rackethall utan om flera frågor, kopplade till Zlatan Ibrahimovic, som alla hade ett mycket stort nyhetsvärde. Rackethallen nämndes inte vid namn. Det förekom inga positiva omdömen eller prisuppgifter och inte heller nämndes i vilken stad hallen låg.

Nyhetsvärdet i att publicera intervjun var betydande. Zlatan Ibrahimovic är en internationell världsstjärna. Han har bland annat vunnit ligatitlar i fyra olika länder, han har gjort flest mål genom tiderna i svenska fotbollslandslaget och han har fått Guldbollen, priset till Sveriges bästa fotbollsspelare, elva gånger. Zlatan Ibrahimovic genererar ett nyhetsintresse som sträcker sig utanför Sveriges gränser. Vid tidpunkten för inslaget hade han heller inte gett någon intervju om sin framtid, sin skada eller spel i landslaget, under hela 2018.

SVT Sport har vid ett antal tillfällen frågat Zlatan Ibrahimovic eller hans folk om en intervju under dessa år men SVT Sport har inte gjort en egen intervju med honom sedan hösten 2010. Därför var detta tillfälle speciellt och en möjlighet för SVT Sport, och i förlängningen SVT Sports publik, att ställa frågor, om hans framtid, skada, klubbval och inte minst spel i landslaget och VM.

Varje område i intervjun, och att höra Zlatan Ibrahimovics egna kommentarer kring dessa frågor, kunde motiveras med ett stort informationsintresse.

När det gällde valet av intervjuplats framför en skärm där hallens logotyp fanns med så var det enda alternativet som fanns. SVT kontrollerade inte inspelningsmiljön och intervjun gjordes i direkt anslutning till uppvisningsmatchen där Zlatan Ibrahimovic deltog. Pressträffen började med att alla spelare och andra som var där fanns i en så kallad ”mixad zon” där alla reportrar på plats fick göra intervjuer. I denna ”zon” fanns en skärm med företagets logotyp. Alla intervjuer skulle, enligt information på plats, göras framför skärmen och det fanns ingen möjlighet att ändra på detta. Ingen annan intervju gjordes på annan plats än just där.

AKTUELL BESTÄMMELSE

Ett program som inte är reklam får inte på ett otillbörligt sätt gynna kommersiella intressen. Det får inte uppmuntra till inköp eller hyra av varor eller tjänster eller innehålla andra säljfrämjande inslag, eller framhäva en vara eller tjänst på ett otillbörligt sätt (5 kap. 5 § radio- och tv-lagen). Ett gynnande kan accepteras om det är motiverat av ett informations- eller underhållningsintresse. Ju mindre sådant intresse som finns, desto mindre är också den grad av fokusering på ett varumärke eller ett företagsnamn som kan tillåtas. Omvänt gäller att en högre grad av fokusering – och därmed gynnande – kan tillåtas om informations- eller underhållningsintresset är betydande.

När inspelningen eller sändningen av ett program eller inslag sker under förhållanden som programföretaget helt råder över och exponeringen inte kan motiveras redaktionellt ställs särskilda krav på restriktivitet med exponering av varumärken eller logotyper. Av betydelse för bedömningen är också om de programansvariga före sändning uppmärksammat eller borde ha uppmärksammat att det förekom varumärken i inspelningsmiljön eller på de medverkandes klädsel.

Vid överträdelser av bestämmelser om annonser, sponsring, produktplacering och otillbörligt gynnande av kommersiella intressen kan granskningsnämnden ansöka hos förvaltningsrätten om att programföretaget ska betala en särskild avgift (17 kap. 5 § radio- och tv-lagen).

TIDIGARE BESLUT

I programmet *Fotbollskväll* genomfördes intervjuer med aktuella fotbollsspelare framför en vit sponsrivägg med ett femtontal företagslogotyper (beslut SB 784/02). Intervjuerna gjordes på de arenor där fotbollsmatcherna hade ägt rum. Granskningsnämnden ansåg att det visserligen uppkom ett visst gynnande av de företag vars logotyper syntes under spelarintervjuerna. Vid sin bedömning beaktade nämnden emellertid dels att SVT uppenbarligen har små möjligheter att påverka inspelningsmiljön vid intervjuerna, dels att exponeringen inte var

särskilt omfattande. Nämnden beaktade därtill det betydande intresse som förelåg att sända de aktuella intervjuerna och fann att gynnandet inte var otillbörligt.

I ett inslag på SVT Play (beslut 12/00050) intervjuades en svensk golfspelare som var på Sverigebesök. Hon hade på sig en tröja och en keps med logotyper som var synliga i bild i totalt cirka 2 minuter och 30 sekunder.

Granskningsnämnden ansåg att logotyperna var mycket framträdande och kunde inte finna att den omfattande exponeringen var redaktionellt motiverad utifrån ett informations- eller underhållningsintresse. Varumärkena framhävdes därmed på ett otillbörligt sätt i strid med bestämmelsen om otillbörligt gynnande av kommersiella intressen. Vad SVT hade anfört om att intervjun genomfördes i en miljö där SVT inte rådde över omständigheterna på samma sätt som i en studiointervju ändrade inte nämndens bedömning.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Det uppkom ett gynnande av rackethallen genom att logotypen och namnet i stort sett genomgående exponerades i inslaget. Varumärkesexponeringen var särskilt framträdande på en vägg i samband med intervjun. Ett gynnande uppkom även genom att det i inslaget vid sidan av intervjun visades bilder från invigningen av rackethallen med bland annat klippning av band och en match. Nämnden anser att det omfattande gynnandet inte var redaktionellt motiverat utifrån ett tillräckligt informations- och underhållningsintresse och beaktar att det rörde sig om en invigning av fotbollsspelarens egen rackethall. Inslaget strider därför mot bestämmelsen om otillbörligt gynnande av kommersiella intressen. Vad SVT anfört om att intervjuplatsen var det enda alternativ som fanns och att SVT inte kontrollerade inspelningsmiljön ändrar inte den bedömningen.

SÄRSKILD AVGIFT

Granskningsnämnden beslutar att ansöka hos förvaltningsrätten om att SVT ska påföras en särskild avgift för överträdelsen av bestämmelsen om otillbörligt gynnande. Nämnden anser att överträdelsen motiverar en avgift om 50 000 kronor.

Detta beslut har fattats av Dag Mattsson (skiljaktig), Ulrika Hansson, Berivan Yildiz, Staffan Dopping, Bo-Erik Gyberg och Kristina Åberg (skiljaktig) efter föredragning av Cecilia Smitt Meyer.

Den skiljaktiga meningen framgår av s. 5.

På granskningsnämndens vägnar

Dag Mattsson

Cecilia Smitt Meyer

Originalhandlingen med namnunderskrifter förvaras hos myndigheten.

SKILJAKTIG MENING

Ledamöterna Dag Mattsson och Kristina Åberg är skiljaktiga. De anser att inslaget borde frias och anför följande.

Vi instämmer i majoritetens bedömning om att det uppkom ett gynnande av rackethallen genom exponeringen av logotypen och namnet, särskilt på en vägg i samband med intervjun. Enligt vår mening förelåg det ett betydande intresse av att sända intervjun med fotbollsspelaren. Mot bakgrund av vad SVT har uppgett om att det inte var möjligt att genomföra intervjun på annan plats än framför väggen i hallen, och då det även förelåg ett informations- och underhållningsintresse av att visa bilder från öppnandet, anser vi att gynnandet inte medför att inslaget strider mot bestämmelsen om otillbörligt gynnande av kommersiella intressen.